

מלון יקירין והיהודים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי הוד חי אביהצירא שליט"א

מִי־הֵתָא חֲדָתָא

חֲדָתָא דְאֲזַרְיִיתָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

הכנה למצוה, גדולה מהמצוה עצמה - הלימוד מנרות המנורה

זה בשום ענין בעולם.

זכות ההכנה זוכים לקיים המצוה כראוי
קיום מצוות ה' הוא הדבר הגדול ביותר ששייך לאנשים קרוצי חומר, שהקב"ה מקדשנו בקדושה עליונה באמצעות מצוותיו, וכבר ידענו מתלמיד הבעל שם טוב הקדוש ע"ה כי מצוה לשון 'צוותא' שכאשר אדם מקיים מצוה זוכה בכך להתקשר בקשר אמין וחזק בקדושה העליונה. כשחושבים על זה נמלאים חרדת קודש כשמבינים איזה זכות נפלה לכל יהודי מעם ה' ועד היכן יכול האדם להשפיע במעשיו.

אמנם גם היצר הרע אינו מוותר בפרט בקדושה עצומה שבכל מצוה, והוא שם מחסומים ומכשולים כדי לעכב את האדם מלגשת אל הקודש, אך לצורך זה לימודנו רבותינו הקדושים שכאשר מכין האדם עצמו לקיום המצוה יש בכוחו לקיים המצוות כראוי בעזרת ה' העוזר בידו שלא ישל במיצרי היצר הרע וזוכה לסייעתא דשמיא להסיר ממנו כוחות היצר, כי ההכנה כמות כיד ובית אחיזה, שכן כל הכלים יש להם בית יד שעל ידי כן אפשר לאחוז בכלי, וכן ההכנה קודם המצוה היא כבית יד המזכה את האדם לאחוז במצוה ולקיימה בשלמות.

הארה זו האירנו רבינו **לוי יצחק מברדיטשוב ע"ה בקדושת לוי** (ויצא ד"ה אנכי): למשל לפי הנראה יש בית לדור בו, ואדם הוא מלוכש בבגדים, והבית הוא הכנה אל האדם, כמו כן **השראת קדושת המצוה צריכה שיהא לה בית שתמצא מקום לשרות בו, והבית הוא מה שאדם מכין עצמו ולבו מכון אל הבורא יתברך לעשות איזה מצוה קודם שעשאה, והכנה זו הוא בית לדור בו קדושת המצוה.**

הלימוד מנרות המנורה

וכן הוא הדבר בכל מצוה ומצוה, גדולה היא ההכנה למצוה עוד יותר מהמצוה עצמה. כך מוכח מדברי הגמרא (יומא כד:): שהדלקת המנורה אינה נקראת עבודה, אך הטבת הנרות עבודה היא ויש לעשותה רק ע"י כהן (ראה רמב"ם ביאת מקדש פ"ט ה"ה, ז), והכיצד יתכן כזאת, שעצם המצוה דהיינו הדלקת המנורה כשרה זו, אך ההכנה למצוה בהטבת הנרות פסולה בזר, הרי לנו מפורש שהכנה למצוה גדולה אף מהמצוה עצמה.

הוא כלי המחזיק המצוה ושייך להמצוה. כפי מה שמכנים את הכלים בשלמות כך זוכים לקבל בהם את הברכה והקדושה. זהו טעם הברכה שמברכים טרם כל מצוה 'אשר קדשנו במצוותיו' שמכנים אנחנו את עצמנו להתקדש בקדושה של מעלה, כדברי **הש"ה הקדוש ע"ה** (תמיד נר מצוה): 'אשר קדשנו במצוותיו וציונו', שכוונת הברכות הללו הוא, שאנחנו מברכין לשמו יתברך על כל טוב אשר גמלנו, שטיהר וקידש אותנו במצוותיו הקדושות שהם קיום העולמות כנודע, ועל ידיהם אנו נקראים קדושים ונתקדש גופנו ונשמותינו, והם תכליתנו, לא זולת

קודם קיום כל מצוה צריך האדם להכין עצמו להיות ראוי לקבל הקדושה היורדת עליו בקיום המצוה, כי כל מצוה תכליתה להשפיע קדושה לאדם כמו שאנו מברכים לפני כל המצוות 'אשר קדשנו במצוותיו', ועל ידי קיום המצוות זוכים אנו להתקדש בקדושתו יתברך, אלא שיש להכין תחילה כלים ראויים ושלמים לקבל בהם את הברכה והקדושה, שהרי 'לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום' (עוקצין ג"ב), ופירש **בתפארת שלמה** (ויגש ד"ה ויגידו): רצה לומר לעשות עצמו שלם וכלי להחזיק ברכה, כי באם לא כן לא עשה כלום, נמצא כי ענין ההכנה

מִילְתָא דְפְלִיָאָה

מטמון בלב כל יהודי

וַיֹּאמֶר שְׁלוֹם לְכֶם אֶל תִּירָאוּ אֱלֹקֵיכֶם וְאֵלֵיכֶם אֲבִיכֶם נִתֵן לְכֶם מִטְמוֹן בְּאֲמַתְחֹתֵיכֶם (מג כג). **הרבי הקדוש רבי שמחה בונם מפרשיסחא ע"ה** רגיל היה לומר לחסידים הבאים לפניו, שכל חסיד שנוסע לרבי צריך לדעת שעיקר עבודת ה' הוא שיחפש את האמת בקרבו, ולא יטעה לחשוב שבבואו אל הרבי הרי הוא פטור מן העמל והיגיעה, כי כל מטרת הנסיעה לצדיק היא כדי שיגלה לו את אוצרות הנפש הטמונים בקרבו.

וכך היה מספר את המעשה המפורסם שאירע עם רבי אייזיק ר' יעקעלעס מקראקא, שחלם חלום שיסע לעיר המלכות פראג ויחפש שם אוצר הטמון סביבות הגשר, ואכן נסע רבי אייזיק לפראג הרחוקה והחל בחיפושיו על יד הגשר. בהיותו שם שאל אותו אחד השומרים מה הוא מחפש תחת הגשר, והשיב לו רבי אייזיק, שהוא מחפש את האוצר עליו נודע לו בחלומו. צחק ממנו השומר באומרו שגם הוא בעצמו חלם חלום שיסע לקראקא ויחפש שם מטמון תחת התנור בביתו של אדם הנקרא ר' אייזיק יעקעלעס - וכי חסר דעה אני לטרוח ולנסוע לקראקא הרחוקה מחמת חלום שאין בו ממש.

כיון ששמע רבי אייזיק את חלומו של השומר, מיהר לנסוע חזרה לביתו ואכן מצא שם תחת התנור מטמון גדול שממנו התעשר, וזכה לבנות בית כנסת מפואר שהיה נקרא על שמו בקראקא. וכן הוא בעבודת כל חסיד הנוסע לרבו, לא יטעה לומר שהיא כדי למצוא אוצרות אצל הרבי, אלא אדרבה בבואו לפני הרבי ילמד אותו הרב שהאוצרות טמונים אצלו בתוכו, וכמו שכתוב (דברים ל"ד) 'כי קרוב אליך הדבר מאוד בפין ובלבבך לעשותו'.

ובזה אפשר לפרש מה שאמר להם יוסף הצדיק 'אלקיכם ואלקי אביכם נתן לכם מטמון', שכאשר חשבו שהאוצר שבידם שייך לצדיק יסוד עולם, אמר להם הצדיק, האוצר שקיבלתם אינו ממני, כי אם מה שטמן הקב"ה בתוכי נפשכם, ואילו אני רק המוציא מכם אל הפועל.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

הזהיר בנר חנוכה זוכה לבנים תלמידי חכמים

שכתב בהקדמת פ"י תקלין חדתין למסכת שקלים (ד"ה ואען) על גירסא זו של הגר"א בזה"ל:

כאשר שמעתי מפי קדשו של תלמידו המובהק הגאון האמיתי מוהר"ר חיים נ"י הנ"ל (ר"ח מוואלוז'ין תלמיד הגר"א), אשר קיבל מהודו ושמע מפה קודש הקדשים כי כל שיטה או הגהה שקידש בנגלה לא קבעה עד אשר עלתה ארוכה ע"פ אותה הגהה או שיטה ללא פחות מט"ו עד עשרים סוגיות בכל דברי התנאים ואמוראים הנמצאים אתנו, ובנסתרות לא קבע עד למאה וחמשים טעמים ערוכים בכל ושמורים, ויש הגהות אשר כוונתו גנוזה דרך הנסתר כמו הגהתו בפ"ב דשבת (כג): מאן דרחים אשר שמעו מפיו הק' שהוא ע"ד האמת].

חז"ל (פסחים מט:): 'גדולה שנאה ששונאין עמי הארץ לתלמיד חכם יותר משנאה ששונאין עובדי כוכבים את ישראל', ולפי"ז אם אנו נפגשים עם אדם שאוהב את החכמים מוכרחים אנו לומר שהוא עצמו ג"כ תלמיד חכם כי בלאו הכי היה שונא הוא את החכמים, ומכיון שהוא עצמו כבר ת"ח לכן שכרו שיהיו בניו ת"ח, אמנם הירא מן החכמים יתכן שהוא עצמו עדיין אינו כזה ולכן שכרו הוא שיהיה הוא עצמו תלמיד חכם, ולא משום שמעלתו אכן גדולה היא מהאוהב.

[אכן יש לציין שגירסת הגר"א בגמ' שלפנינו היא: דדחיל מרבנן הווי ליה חתנוותא רבנן, דמוקיר רבנן הווי צורבא מרבנן. ולפי"ז לא קשה קושיית המהרש"א, ונראה היה לומר שמחמת כן אכן שינה גירסתו לולי הדברים הפלאיים

בגמ' שבת (כג): לאחר שדובר על שכר הרגיל בנר שזוכה לבנים תלמידי חכמים, הביאה הגמ': 'אמר רבא דרחים (פרש"י: אוהב) רבנן הווי ליה בנין רבנן (פרש"י: ואהבתו עליהם כאב על בן), דמוקיר (מכבד) רבנן הווי ליה חתנוותא רבנן דדחיל (ירא) מרבנן הווי גופיה הווי צורבא מרבנן ואי לאו בר הכי הוא (פרש"י: שאינו רגיל לעסוק בתורה) משתמען מיליה (ישמעו דבריו) כצורבא מרבנן, מדברים אלו רואים אנו שגדול שכרו של הירא מן החכמים לאוהבם, שהרי שכר האוהב הוא שיהיו בניו ת"ח ושכר הירא הוא שיהיה בעצמו תלמיד חכם. הקשה על כך המהרש"א הרי כלל הוא בידינו ש'גדול העושה מאהבה יותר מן העושה מיראה' (סוטה לא.) וא"כ מדוע כאן הדבר שונה? תירץ המהרש"א שהרי מצינו בדברי

בימי הטובה להכין עצמו לימי הסתר

בקרבו הגם שישתלק ממנו ההתלהבות לא יפול לגמרי חס ושלוש ויהיה מהמנצחים קרבא ויתחזק וישען בה'.

'להזהיר גדולים על הקטנים' להאיר אור מימי הגדלות לימי הקטנות

והכל סוכין תחת אילן הגדול של רבינו הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק ע"ה שדורש בכך מה שכתב רש"י בפרשתנו 'אמור ואמרת' להזהיר גדולים על הקטנים, ובקדשו ביאר: להיות כל האדם בשעה שעוסק בתורה או בתפילה או באיזה דבר קדושה אז הוא בגדלות המוחין, וכך הדרך הצדיקים שלפני התפילה המה מיישבים עצמם ומוחין שלהם לפני מי הם מתפללין, והקדושה היא מגביה המוחין בעת העסק בה, אבל אחר התפילה או עסק הקדושה הוא נופל לקטנות המוחין בהילוכו בהבלי הזמן וזה אינו תכלית העבודה השלימה, כי אדם צריך להיות תמיד בקדושה ובטהרה בלי הפסק רגע אחד. לזה צריך לקשר עצמו כל כך בעת הגדלות מחשבתו בהשם יתברך ברוך הוא שיהיה מחשבתו קשורה אף שילך ממנה. וזה 'ולהזהיר גדולים', פירוש בשעה שהם בגדלות. 'על הקטנים', שישארו בקדושתם אף שיהיו בקטנות.

רצון ה' שתהיה נסתר הקדושה לעתים לכל אחד בדרגתו

באופן דומה נאמרו הדברים במשנתו של המגיד הקדוש רבי ישראל מקוז'ניץ ע"ה (עבודת ישראל וישלח ד"ה ויעל) שלכל צדיק מדי היותו בעולם הזה השפל יהיה מי שיהיה, אי אפשר לו להתקיים תמיד בקדושתו בבחינה אחת תמידית, כאשר אנו רואים למשל שאי אפשר להמשיך הדביקות וגילוי האלקות כל היום כמו בשעת קריאת שמע ותפילה או בימות החול כימי שבת ויום טוב, וזה בכל אדם לפי בחינתו מרגיש קדושה יותר בעת רצון קריאת שמע ותפילה וימי קודש ואחר כך יורד ממדרגתו עד שיתחזק ויתאמץ לעלות כמקדם. וזה היה רצון מלכנו להנהיג כן שוכני בתי חומר בעולם הגשמי לבלתי היות להם תענוג תמידית כי אז לא ירגישו כנודע.

עוד אומר במאמרי פסח (יום ב' של פסח) על הפסוק הנזכר 'ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה' שיש באדם מוחין דגדלות ושעות שיוכל לעבוד את בוראו בבחירות ובהתלהבות, ויש עתים וזמן שמסתלק ממנו המוחין ונשאר בקטנות. והכלל שצריך האדם לזכור בשעת מוחין דגדלות, להכין עצמו ולעשות רושם

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עמד על ה'אר (מא, א).

איתא בשפת אמת (מקץ תרל"א ד"ה ומה) על הפסוק בקהלת (ז יד) 'ביום טובה הנהיג בטוב וביום רעה ראה' פירוש 'היה' לקבוע ההארה בגוף האדם. 'וביום רעה ראה' עתה איך להתנהג אחר כך. כי קודם כל נסיון יש הארה איך ללמוד על אחר כך. ויש לנו ללמוד זאת ממה שאמר יוסף לאסוף ולצבור בר כדי שיהיה אוכל גם בימי הרעב שהגיעו אחר כך, ולרמז בא שבימים הטובים שנתגלה הקדושה בהם, יש לכל אדם להכין לעצמו ולקבוע ההארות בליבו היטב, כדי שיהיו איתו ההארות הללו גם בימי רעה כשהקדושה נסתרת.

וכן הוסיף בדבריו בשפת אמת ליקוטים (מקץ ד"ה עניין): עניין החלום של שני שובע ורעב נראה שהיה רמז ליוסף להכין עתה שהוא מלך על מצרים, ונקראו שני השובע על ימי הגלות שיהיו אחר כך.

וזה רמז לכל איש ישראל שנודע שקודם נסיון והרחקה יש קירוב, וכשהשעה צלחה צריך אדם לראות לקבוע בעצמו הטוב עד שיוכל לידיע איך להתנהג בימי ההסתר גם כן.

בנרות המנורה התגלה אור הגנוז

דברי המשנה דלעיל, 'דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים', שהמשנה רומזת לשלש תקופות אלו, 'דע מה למעלה ממך' כלומר הסתכל מה היה בימים קדמונים, 'עין רואה' בבית ראשון שראו בעיניהם באורים ותומים, 'ואוזן שומעת' בבית שני ששמעו בת קול, ומכל מקום גם עכשיו בימי הגלות 'וכל מעשיך בספר נכתבים', על ידי התורה הכתובה בספר זוכים גם להארת העין והאוזן.

אור המנורה נגלה לעוסקים בתורה לשמה

מכאן נבין כי כך הוא באור הגנוז שהיה בנרות המנורה. בזמן שהיה בית המקדש קיים נתגלה האור הגנוז דבראשית בנרות המנורה, ומשם יצא אורה לכל העולם כולו. אבל כשבועונותינו הרבים נחרב בית המקדש, האור הגנוז נמצא בתורה הקדושה, כמובא **בדגל מחנה אפרים** (בראשית ד"ה וירא) משמו של זקינו **הבעל שם טוב הקדוש ע"ה**, היכן נגנז האור ההוא, ואמר שה' יתברך גנזו בתורה, ולכן משתמשין צדיקים בכל דור ודור באור ההוא, היינו על ידי התורה שיש בה אותו האור שיכולין להסתכל בו מסוף העולם ועד סופו, עכ"ל. וכתב עוד בזה **במאור עינים** (שמות ד"ה אך דנדוע): יש אור הגנוז שנגנז בהתורה וכו', וכמו שנודע זה ממעשים שראינו מבני אדם שזכו לכך, כגון הבעל שם טוב נשמתו בגזני מרומים, שסיפרו עליו כשהיה צריך לדעת שום דבר פרטי, אפילו מענייני בני אדם דבר גשמי, היה מסתכל בהתורה ולומד בה בדחילו ורחימו, ומדבק את עצמו עד שהגיע לאור הגנוז בתוכה, והיה רואה בדבר שצריך לראות.

אותיות המאירות, וזה היה המקשר בין השמים ושמי שמים לבני ישראל.

בזמן בית שני הצטמצם הקשר למדרגת בת קול

אמנם כך נמשך רק בתקופת בית המקדש הראשון, ומאז חורבנו נחסר מאיתנו המדרגה של 'עין רואה', כי בבית השני היתה נסתרת השראת השכינה, ולא זכינו להתגלות הנבואה וגם בטלו האורים והתומים, ובזה הצטמצם הצינור המקשר בינינו לאבינו שבשמים, והיתה ההתגלות בבחינת 'אוזן שומעת', והיו ישראל נענים בבית קול מן השמים, ובשמיעת הבת קול היו הצדיקים מדריכים את בני ישראל בדרך הישר.

בזמן הזה עיקר הקשר באמצעות התורה

ועתה בעוונותינו הרבים שחרב בית מקדשנו, הסתלקה מעמנו גם מדרגה זו של שמיעת בת קול, ואין לנו שיעור רק התורה הזאת העומדת לנו בכל הזמנים, כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב' (תהלים צד יד), ועל ידי עסק התורה זוכים להיות מקושרים לאבינו שבשמים ולדעת את המעשה אשר יעשון, וכל הנכתב בספרים הקדושים הרי נכנס בהם פנימיות ושורש קדושתם של המחברים, בבחינת 'הוא היה אומר', ועל ידי הלימוד בהם זוכה האדם להתחבר לצינור המקשר לאבינו שבשמים, וממילא יש לנו שייכות גם לאוזן שומעת' שהיתה בבית המקדש השני, ול'עין רואה' שהיתה בבית המקדש הראשון.

כח התורה הנרמז במשנה

ובזה פירש המגיד מקונוץ ע"ה את

בְּהֶעֱלִיתְךָ אֶת הַנֵּרֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יֵאָדְרוּ שְׂבָעַת הַנְּרוֹת (ח ב). כתבו רבותינו ז"ל (זוהר תרומה קסז), בנרות המנורה התנוצץ אור הגנוז מששת ימי בראשית, שעליו אמרו בגמרא (חגיגה יב): אור שברא הקדוש ברוך הוא ביום ראשון, אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו, כיון שנסתכל הקדוש ברוך הוא בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים עמד וגנזו מהן וכו', ולמי גנזו, לצדיקים לעתיד לבוא.

אך כל זה הוא בזמן שבית המקדש קיים שאז מתנוצץ האור הגנוז בנרות המנורה, אך בזמן שאין בית המקדש קיים, מה תהא עלינו. וכי תאמר שאכן לא קיים בזמננו האור ההוא, לא יתכן, כי כבר אמרו חז"ל (זוהר שם קסו): שלולי האור הגנוז לא יכול העולם להתקיים אפילו רגע אחד.

בזמן בית ראשון היתה השראת

השכינה בהתגלות בבחינת עין רואה

בהקדם דברינו, הוא ששינינו במשנה (אבות פ"ב מ"א) 'דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים', דהנה בית המקדש הוא מקום חיבור בני ישראל לאביהם שבשמים, והוא כעין צינור המקשר בינינו לבורא העולם באופן תמידי ובלתי נפסק, וביותר בזמן הבית הראשון שהיתה התגלות השראת השכינה בתוכו, והיו רואים עין בעין ששורה השכינה בישראל בבחינת 'עין רואה', ומכוח השראת השכינה זכו שתתגלה הנבואה בבני ישראל, וכן היה הכהן גדול ענוד בחושן משפט על לבו ושואל באורים ותומים כדת מה לעשות, וברוח קדשו ראה והבין את התשובה דרך

גודל חרדת אחי יוסף

כמו שרואים כשבא חלילה כאב וצער פתאומי על האדם, הרי הוא מאבד הוא את החושים ודעתו מתבלבלת ואינו יכול להגיב כלל, ורק לאחר זמן דעתו שבה עליו והוא מנסה למצוא עצה בנפשו, ולכן בתחילה נבהלו האחים ומרוב חרדתם לא נתנו דעת לפשפש במעשיהם שמא באשמתם באה עליהם הצרה הזאת, אמנם לאחר זמן כשהתיישרה דעתם עליהם, יכלו לחשוב בישוב הדעת ולהתבונן אם לא מעשיהם גרמו להם.

כל הגוף, כמו שאמרו במתן תורה (שמות יט טז) 'ויחרד כל העם אשר במחנה', כי מחמת גודל המעמד הנשגב שירד ה' על הר סיני בקולות וברקים וענן כבד, על ידי כן נחרדו כל ישראל. וכמו שנאמר גם ביצחק 'ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד' (לעיל כז לג), שהזדעזעו כולו ולא מצא עצה בנפשו.

ויאמר אל אחיו הושב כספי וגם הנה באמתחתי ויצא לבם ויחרדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה אלקים לנו (מב כח).

אחי יוסף הזדעזעו ונחרדו בשעה שנודע שהכסף נמצא באמתחותיהם, באמרם 'ויצא לבם ויחרדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה אלקים לנו'.

ויש להבין למה אמרו 'מה זאת עשה אלקים לנו', ולא פשפשו במעשיהם לחפש במה עליהם להיטיב דרכיהם.

ונראה כי חרדה היא דבר המזעזע את

יצא לאור ע"י מכון אור לישראלים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או להפיץ ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישראלים

